

UWAGA CYBERPRZEMOC!

Cyberprzemoc to takie zachowanie, które krzywdzi emocjonalnie drugiego człowieka. Osoby, które stosują cyberprzemoc używają do tego celu Internetu lub telefonów komórkowych.

W przeciwieństwie do przemocy fizycznej, cyberprzemoc nie zostawia śladów na ciele i nie widać jej gołym okiem. Osoby, które doświadczyły cyberprzemocy czują się zranione i bardzo przeżywają to, co je spotkało. Pojawiają się u nich nieprzyjemne myśli i uczucia, takie jak: **bezradność, wstyd, upokorzenie, strach**, a czasem również **złość**.

Agresja w sieci przybiera różnorodne formy i nazwy:

- ✓ **cyberdręczenie (cyberstalking)**, zjawisko to jest definiowane jako cyberprzemoc popełniana przez stalkera. Sprawca jako narzędzia używa technologii informacyjnej, w szczególności Internetu, by dręczyć pojedynczą osobę, grupę osób lub całą organizację. Zachowania te obejmują również: fałszywe oskarżenia, nielegalny monitoring, pogróżki, kradzież tożsamości, uszkodzenia sprzętu lub danych, narzucanie się z seksualnymi intencjami i gromadzenie informacji o pokrzywdzonym celem dręczenia.
- ✓ **agresja elektroniczna** (ang. *electronic aggression*) to w dużym uproszczeniu taka agresja, do której realizacji stosuje się nowoczesne technologie komunikacyjne (internet i telefonię komórkową). Agresja ta może być wymierzona wprost w konkretną osobę lub w grupę, do której ona przynależy, incydentalna i powtarzalna. Jest to szerokie pojęcie, obejmujące ogół agresywnych zachowań w mediach elektronicznych.
- ✓ **nękanie internetowe** (ang. *on-line harrasement*) – oznacza przemoc intencjonalnie skierowaną na konkretną osobę, ale niekoniecznie powtarzalną; nie musi tu także zachodzić nierównowaga sił ani też sprawcy nie muszą na leżeć do tej samej grupy, co atakowana osoba (mogą to być osoby zupełnie nieznanymi).
- ✓ **prześladowanie (cyberharassment)** – jest to celowe nękanie i prześladowanie konkretnych ludzi z wykorzystaniem narzędzi współczesnej teleinformatyki. Od innych form szkodliwej (czy nawet przestępczej) działalności w internecie cyberharassment odróżnia to, że jest on dokładnie adresowany. Jest skoncentrowany na konkretnej osobie i zmierza do zakłócenia jej spokoju, utrudnienia pracy, zrujnowania kontaktów z innymi osobami, czasem nawet wpędzenia w depresję.
- ✓ **mobbing elektroniczny (cyberbullying)** – odpowiednik, tzw. mobbingu czy też bullyingu (prześladowania rówieśniczego), odbywający się za pośrednictwem mediów elektronicznych. To pojęcie odnosi się do przemocy celowej, powtarzalnej, dla której charakterystyczna jest wyraźna nierównowaga sił; sprawcy mają wyraźną przewagę nad osobą poszkodowaną.
- ✓ **hejt internetowy** (ang. *hate*) – nienawiść to ogólne określenie odnoszące się do agresywnych, przekraczających granice kultury wypowiedzi. Najczęściej są to komentarze w internecie, ale hejt może mieć też formę publikowanych w sieci filmów (np. na portalach takich jak YouTube). Szczególną i wartą odróżnienia formą hejtu jest tzw. mowa nienawiści, która obejmuje „ustne lub pisemne wypowiedzi, a także poniżanie, wyszydzanie i oskarżanie grupy lub jednostki z powodów po części od niej niezależnych. Może to być przynależność rasowa, etniczna czy religijna, a także płeć, orientacja seksualna, kalectwo, przynależność do grupy społecznej, terytorialnej, do określonego zawodu czy mówienie określonym językiem”.

Do cyberprzemocy dochodzi najczęściej w serwisach społecznościowych, ale sprawcy wykorzystują również e-maile, komunikatory, czaty, blogi i sms-y.

Przykładowe przejawy cyberprzemocy:

- ✓ przerabianie i publikowanie ośmieszających zdjęć, filmów,
- ✓ wulgarne i złośliwe komentowanie zdjęć i wpisów,
- ✓ ujawnianie sekretów,
- ✓ celowe ignorowanie działalności w sieci,
- ✓ przechwycenie profilu, poczty i telefonu, podszywanie się,
- ✓ zamieszczanie danych personalnych i zdjęć na portalach randkowych,
- ✓ straszenie i szantażowanie oraz wymuszenie konkretnego działania,
- ✓ kradzież i przejęcie zasobów (np. w grze).

Jak nie zostać ofiarą agresji

1. Należy chronić swoją prywatność – nie tylko poprzez ograniczone udostępnianie danych osobowych osobom obcym, ale również przez stosowanie różnego rodzaju zabezpieczeń, programów antywirusowych i antyszpiegowskich.
2. Nie powinno się udostępniać swoich haseł ani loginów. Ważne jest również, aby nie były one łatwe do odgadnięcia. Błędem jest ponad to zapisywanie haseł czy ważnych informacji służących do komunikacji w Internecie, ponieważ mogą one trafić w niepowołane ręce. Hasła są zazwyczaj na tyle krótkie, że z powodzeniem można je zapamiętać i nie narażać się na nieprzyjemności związane z ich przechwyceniem przez osoby do tego niepowołane.
3. Podejrzane e-maile oraz wiadomości od nieznanymi osób o niepokojącej treści należy pozostawiać bez odpowiedzi.
4. Nie warto wdawać się w kłótnie ani pozwolić na sprowokowanie się do wymiany obelg. Należy starać się unikać takich miejsc w Internecie, gdzie pojawia się agresja i przemoc.

Jeśli doświadczasz cyberprzemocy:

1. Powiedz o tym zaufanej osobie dorosłej – z jej pomocą będzie Ci łatwiej poradzić sobie z tą sytuacją.
2. Postaraj się nie kontaktować ze sprawcą cyberprzemocy i nie odpowiadać na jego zaczepki. Dzięki temu unikniesz prowokowania go do dalszych działań.
3. Zachowaj wszystkie dowody cyberprzemocy – nie kasuj smsów, e-maili, rozmów na czatach lub komunikatorach.
4. Jeśli ktoś dokucza Ci na jakiejś stronie WWW, zrób zrzut ekranu, aby zachować to, co widzisz na ekranie wciśnij klawisz "Print Screen" (Prt Sc), a następnie otwórz program tekstowy (np. Word) lub graficzny (np. Paint) i wklej tam screen, naciskając jednocześnie klawisze "Ctrl" i "V". **Pamiętaj, aby zapisać plik!**

Jeśli jesteś świadkiem cyberprzemocy:

1. Nie przesyłaj dalej ośmieszających wiadomości.
2. Pomóż pokrzywdzonej osobie poprzez poinformowanie kogoś dorosłego o jej sytuacji
3. Jeśli znalazłeś w sieci lub otrzymałeś przez telefon informacje ośmieszające kogoś – zatrzymaj łańcuszek cyberprzemocy – nie przesyłaj tych informacji dalej.

KTO MOŻE UDZIELIĆ CI POMOCY?

1. Szkoła/Bursa
2. Policja – 997
3. Zespoły pomocowe np. helpline.org.pl

Jeżeli jesteś/byłeś ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy lub niepokoi Cię jakieś zdarzenie związane z bezpieczeństwem cyfrowym, a trudno Ci porozmawiać z osobą dorosłą z Twojego otoczenia, skorzystaj z telefonów zaufania: **800 12 12 12 – Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka**.

Telefon jest bezpłatny i czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.15 do 20.00 (połączenie bezpłatne). Jeśli zadzwonisz w godzinach nocnych i zostawisz informację o sobie i swój numer telefonu, konsultanci do Ciebie oddzwonią.

116111 – Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

Bezpłatna i anonimowy telefon dla dzieci i młodzieży prowadzony od 2008 r. przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

Pamiętaj! Nie jesteś sam/a!

W dniu 6 czerwca 2011 r. weszła w życie poprawka do ustawy – Kodeks karny, opublikowana w Dz. U. z 2011 r. Nr 72, poz. 381, **uznająca cyberprzemoc, jak i stalking w Polsce za czyn zabroniony**. Obecnie czyn ten podlega karze na podstawie art. 190a ustawy – Kodeks karny:

§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.